

Aleksander Skoblenko

LEKSYKON

terminów prawnych

Лексикон юридических терминов

Wydawnictwo C.H. Beck

LEKSYKON
terminów prawniczych

Лексикон юридических терминов

LEKSYKON

terminów prawniczych

Лексикон юридических терминов

Aleksander Skoblenko

Wydawnictwo C. H. Beck
Warszawa 2011

Wydawca: Anna Wieczorek

Korekta: Marina Popova

Projekt okładki: Robert Rogiński

Ochrona praw autorskich: tłumaczenia tekstów ustawowych, jak również ich opracowania w ujednoliconej wersji, są chronione krajowym i międzynarodowym prawem autorskim. Ochrona ta dotyczy również pochodzących od Wydawnictwa tytułów artykułów, a także przypisów oraz opracowania redakcyjnego.

Защита авторских прав: переводы законов, включая работы с их полными текстами, защищаются польским и международным авторским правом. Эта защита распространяется также на предложенные Издательством заголовки статей, сноски и редакционную обработку.

© Wydawnictwo C.H. Beck 2011

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: DMQuadro
Druk i oprawa: Centrum Poligrafii M.M. Jakubiccy

ISBN 978-83-255-2624-5

ISBN e-book 978-83-255-2625-2

Kup książkę

Spis treści

Содержание

Wstęp / От автора	X
PRAWO CYWILNE / ГРАЖДАНСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО	1
A. Część ogólna / Общая часть	1
1. Osoba fizyczna / Физическое лицо	1
2. Osoba prawna / Юридическое лицо	5
3. Mienie / Имущество	6
4. Przynależności / Принадлежности	8
5. Pożytki / Поступления, выгода, польза	9
6. Czynność prawna / Юридическое действие	10
7. Forma czynności prawnych / Формы юридических действий	12
8. Oświadczenie / Заявление	15
9. Wady oświadczenia woli / Недостатки волеизъявления	17
10. Przedstawicielstwo / Представительство	19
11. Przedawnienie roszczeń / Срок давности претензий	23
B. Prawo rzeczowe / Вещное право	26
1. Użytkowanie / Пользование	26
2. Służebność / Сервитут	28
3. Zastaw / Залог	29
C. Zobowiązania / Обязательства	31
1. Sprzedaż / Продажа	31
2. Wady, rękojmia, paragrafy / Недостатки, ручательство, ремонт	35
3. Gwarancja / Гарантия	37
4. Oferta / Предложение, оферта	38
5. Zamiana / Мена	41
6. Dostawa / Доставка	42
7. Najem / Наем	44
8. Dzierżawa / Аренда	46
9. Użyczenie / Безвозмездное пользование	47
10. Pożyczka / Заем, ссуда	48
11. Umowa agencyjna / Агентский договор	50
12. Umowa komisu / Договор комиссии	51
13. Umowa o dzieło / Договор о создании произведения	52

14. Umowa poręczenia / Договор поручительства	53
15. Umowa składu / Договор складского хранения	55
16. Umowa przechowania / Договор хранения	56
17. Umowa zlecenia / Договор поручения	57
18. Umowa spedycji / Договор транспортной экспедиции	58
19. Umowa darowizny / Договор дарения	60
20. Umowa rachunku bankowego / Договор банковского счета	61
21. Umowa renty / Договор ренты	63
22. Umowa o dożywocie / Договор о пожизненном содержании иждивением	65
II. NIERUCHOMOŚCI / НЕДВИЖИМОСТЬ	67
A. Wokół własności / О собственности	67
1. Własność / Собственность	67
2. Przeniesienie własności / Передача собственности	69
3. Posiadanie / Владение	71
4. Wywłaszczenie / Принудительное отчуждение	73
5. Zasiedzenie / Приобретение права собственности в силу приобретательной давности	74
6. Dziedziczenie (testament) / Наследование (завещание)	75
B. Księgi wieczyste / Земельно-кадастровые книги	79
1. Hipoteka / Ипотека	79
2. Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych / Ручательство публичного доверия к земельно-кадастровым книгам	81
3. Dług hipoteczny / Ипотечный долг	82
C. Inwestycje / Инвестиции	83
1. Umowa o roboty budowlane / Договор на выполнение строительных работ	83
2. Pozwolenie na budowę / Разрешение на строительство	84
III. PRAWO HANDLOWE / ТОРГОВОЕ (КОММЕРЧЕСКОЕ) ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО	87
A. Spółki / Хозяйственные объединения	87
1. Przedsiębiorstwo / Предприятие	87
2. Spółka / Хозяйственное общество	88
3. Wkład / Вклад	92
4. Udział / Участие, доля	94
5. Zgromadzenie / Собрание	95
6. Uchwała / Постановление	96
7. Odpowiedzialność / Ответственность	96
8. Kapitał / Капитал	98
9. Reprezentacja / Представительство	100
10. Zyski i straty / Прибыли и убытки	101

11. Zmiany w spółce: połączenie, przekształcenie / Изменения в хозяйственном обществе: объединение, преобразование	102
12. Rozwiązanie spółki / Прекращение общества	105
B. Rynki kapitałowe / Рынки капитала	106
1. Rynek kapitałowy / Рынок капитала	106
2. Papiery wartościowe / Ценные бумаги	108
3. Emisja papierów wartościowych / Эмиссия ценных бумаг	110
4. Akcje / Акции	112
5. Obligacje / Облигации	113
6. Czeki / Чеки	115
7. Weksel / Вексель	116
8. Giełda papierów wartościowych / Биржа ценных бумаг	119
9. Notowania / Котировки	121
10. Fundusze inwestycyjne / Инвестиционные фонды	123
11. Bank / Банк	124
C. Prawo upadłościowe i naprawcze / Законодательство о банкротстве и восстановлении деятельности	126
1. Prawo upadłościowe / Законодательство о банкротстве	126
2. Postępowanie upadłościowe; uczestnicy / Конкурсное производство; участники	127
3. Ogłoszenie upadłości / Объявление банкротства (несостоятельности) . . .	128
4. Masa upadłościowa / Конкурсная масса	131
5. Czynności likwidacyjne / Ликвидационные действия	132
6. Postępowanie zabezpieczające / Процесс обеспечения выполнения обязательств	134
7. Postępowanie egzekucyjne / Исполнительное производство	135
8. Postępowanie układowe / Примирительное производство	136
IV. PRAWO PRACY / ТРУДОВОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО	139
1. Pracodawca i pracownik / Работодатель и работник	139
2. Zakres obowiązków i odpowiedzialności / Сфера обязанностей и ответственности	140
3. Zakaz konkurencji / Запрет конкуренции	142
4. Podstawowe zasady polskiego prawa pracy / Основные положения трудового законодательства Польши	144
5. Zakład pracy / Предприятие	148
6. Bezpieczeństwo i higiena pracy / Техника безопасности и гигиена труда .	149
7. Profilaktyczna ochrona zdrowia / Профилактика и здравоохранение . . .	152
8. Wypadki przy pracy i choroba zawodowa / Несчастные случаи на производстве и профессиональные заболевания	154
9. Warunki pracy i regulamin pracy / Условия труда и правила трудового распорядка	158
10. Wynagrodzenie / Вознаграждение	161

11. Inne świadczenia / Прочие виды предоставляемых благ	164
12. Organizacja pracy / Организация труда	167
13. Urlopy / Отпуска	170
14. Strajki i układy zbiorowe / Забастовки и коллективные трудовые договора	173
15. Umowa o pracę / Трудовой договор	177
16. Rozwiązanie umowy o pracę / Расторжение трудового договора	179
17. Stosunek pracy na innej podstawie / Трудовые отношения на иных основаниях	182
18. Odpowiedzialność materialna pracownika / Материальная ответственность работника	184
19. Bezrobocie / Безработица	187
20. Polityka zatrudnienia / Политика занятости	188
21. Struktura zatrudnienia i status zawodowy / Структура занятости и профессиональный статус	189
22. Uznawanie kwalifikacji zawodowych uzyskanych w UE / Признание профессиональной квалификации, полученной в ЕС	192
23. Zawody regulowane w Polsce / Регулируемые профессии в Польше	197
V. PRAWO BANKOWE / БАНКОВСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО	203
1. Banki, instytucje kredytowe i instytucje finansowe / Банки, кредитные и финансовые учреждения	203
2. Czynności bankowe / Банковские операции	208
3. Rachunek bankowy / Банковский счет	211
4. Kredyty, pożyczki pieniężne, rozliczenia / Кредиты, денежные ссуды, расчеты	215
5. Gwarancje bankowe, poręczenia i akredytywy / Банковские гарантии, поручительства и аккредитивы	220
6. Emisja bankowych papierów wartościowych / Эмиссия ценных бумаг банка	224
7. Tajemnica bankowa / Банковская тайна	227
8. Zrzeszenie i łączenie banków / Объединение и слияние банков	235
9. Nadzór bankowy / Банковский надзор	239
10. Postępowanie naprawcze, likwidacja i upadłość banku / Процесс восстановления деятельности, ликвидация и банкротство банка	242
VI. PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH / ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РАЗМЕЩЕНИЯ ПУБЛИЧНЫХ ЗАКАЗОВ	249
1. Zamówienia publiczne / Публичные заказы	249
2. Zamawiający / Заказчик	254
3. Wykonawcy / Исполнители	256
4. Komisja przetargowa / Тендерная комиссия	260
5. Postępowanie o udzielenie zamówienia / Процедура размещения заказа	262
6. Specyfikacja zamówienia / Спецификация заказа	266
7. Tryby udzielania zamówień / Порядок размещения заказов	269

7A. Przetarg nieograniczony / Тендер с неограниченным участием	269
7B. Przetarg ograniczony / Тендер с ограниченным участием	272
7C. Negocjacje z ogłoszeniem / Размещение заказов на основе переговоров по предложениям без указания цены	274
7D. Negocjacje bez ogłoszenia / Размещение заказов на основе переговоров с выбранными исполнителями с последующей подачей предложений	277
7E. Zamówienie z wolnej ręki / Бесконкурсный заказ	280
7F. Zapytanie o cenę / Ценовой запрос	284
7G. Aukcja elektroniczna / Электронные торги	285
8. Wadium / Залог	288
9. Oferta / Оферта, предложение	291
10. Unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia / Аннулирование процедуры размещения заказа	295
11. Konkurs / Конкурс	297
12. Udzielenie koncesji na roboty budowlane / Предоставление допуска на выполнение строительных работ	299
13. Postępowania na zasadach szczególnych / Специальные процедуры	301
14. Prezes urzędu zamówień publicznych / Председатель управления публичных заказов	304
15. Rada zamówień publicznych / Совет публичных заказов	306
16. Arbitrzy / Третьейский суд	308
17. Obserwator / Наблюдатель	311
18. Środki ochrony prawnej / Средства правовой защиты	313
18A. Protest / Протест	313
18B. Odwołanie / Обжалование	315
18C. Skarga do sądu / Обжалование в судебном порядке	318
GLOSARIUSZ PL/RU / ПОЛЬСКО-РУССКИЙ ГЛОССАРИЙ	321

Wstęp

От автора

Do Czytelnika

W dzisiejszych czasach prawidłowe tłumaczenie dokumentów prawnych ma ogromne znaczenie. W tym kontekście zastosowanie osiągnięć lingwistyki prawnej (juryslingwistyki) i teorii przekładu, nie daje wyczerpujących odpowiedzi na liczne pytania, dotyczące zarówno przekładu polsko-rosyjskiego, jak i interpretacji pojęć prawnych.

„Leksykon terminologii prawniczej”, chociaż nie jest ani słownikiem, ani publikacją naukową w tradycyjnym rozumieniu, w dużym stopniu wypełnia tę lukę. Merytorycznie niniejsze opracowanie uwzględnia specyfikę prawa rosyjskiego, które w ostatnich dziesięcioleciach, wraz ze zmianami w sferze stosunków politycznych i gospodarczych, przeszło istotną transformację.

Publikacja obejmuje wiele aspektów praktycznych związanych z przekładem. Dzięki m.in. komentarzom wyjaśniającym specyfikę rosyjskiego systemu prawnego, prawnicy, tłumacze, wykładowcy i wszystkie osoby zainteresowane terminologią prawniczą, odnajdą w Leksykonie wiele przydatnych dla siebie informacji. Książka ta jest jedynym tego typu opracowaniem na rynku, które – w odróżnieniu od tradycyjnie stosowanego tłumaczenia poszczególnych słów – zawiera tłumaczenia specjalistycznych związków wyrazowych. Dla przykładu wyrażenie *negocjacje z ogłoszeniem*, które najczęściej tłumaczone jest jako *переговоры с объявлением*, prowadzić może do nieporozumień. Prawidłowym tłumaczeniem w tym przypadku zgodnie z zasadą *interpretatio cessat in claris* jest *размещение заказов на основе переговоров по предложениям без указания цены*. Podczas przekładu każdego z takich wyrażzeń, dokonano analizy źródeł pierwotnych w języku polskim i rosyjskim oraz użyto odpowiedniego ekwiwalentu, który jeżeli nawet należy do nieustabilizowanych w praktyce, jest najbliższy prawidłowemu znaczeniu danego zwrotu. Ponadto, w wyniku analizy porównawczej odpowiednich aktów prawnych, w książce znalazły się także tłumaczenia niejednoznacznie interpretowanych pojęć, takich jak m.in.: *zamówienia publiczne, kuratela, arbitraż, koncesja* i wiele innych.

W praktyce przekładu „Leksykon terminologii prawniczej” nie wyczerpuje wprawdzie wszystkich możliwych powiązań pomiędzy językiem a prawem, jednak zawarte w nim fragmenty przepisów prawnych oraz ich tłumaczenia, mają w dużej mierze charakter dydaktyczny. Wyboru materiału językowego dokonano pod kątem częstotliwości stosowania, interpretacji oraz stopnia trudności przekładu danych zwrotów i wyrażzeń. Dzięki uwzględnieniu tych aspektów, leksykon pozwala poznać stylistykę tekstów prawniczych.

Załączony glosariusz jest zbiorem haseł o charakterze opisowym, a nie preskryptywnym, co pozwala na dobór wyrażzeń zgodnie ze specyfiką tłumaczonego tekstu i jego twórcze wykorzystanie.

„Leksykon terminów prawniczych” w języku rosyjskim uzupełnia lukę, która powstała w dziedzinie przekładu polsko-rosyjskiego na granicy językoznawstwa i nauk prawnych.

Książka polecana jest szczególnie studentom kierunków prawnych, ekonomicznych i filologicznych, radcom prawnym, tłumaczom, dyplomatom, wykładowcom języka rosyjskiego, przedsiębiorcom oraz wszystkim uczestnikom stosunków polsko-rosyjskich.

Mam nadzieję, że dzięki tej publikacji praca w sferze polskiego i rosyjskiego dyskursu prawniczego będzie łatwiejsza i bardziej owocna.

Aleksander Skoblenko

Уважаемый читатель!

Сегодня трудно переоценить значение правильности перевода юридических документов. В этом плане использование достижений правовой лингвистики (юрислингвистики) и теории перевода не дают исчерпывающего ответа на многочисленные вопросы, касающиеся, как польско-русского перевода, так и интерпретации юридических понятий.

„Лексикон юридических терминов” хоть и не является ни словарем, ни научной публикацией в обычном их понимании, – в значительной мере восполняет этот пробел. По сути данная работа предметно ориентирована на специфику российского законодательства, претерпевшего существенную трансформацию, связанную с изменениями в сфере политических и экономических отношений в последние десятилетия.

Настоящее издание охватывает многие практические аспекты, связанные с переводом. Благодаря наличию комментариев, приближающих понимание специфики российского законодательства, – юрист, переводчик, преподаватель и все заинтересованные юридической терминологией лица найдут в „Лексиконе...” много полезного. Эта книга является на рынке единственной в своем роде, поскольку, в отличие от обычно применяемого перевода отдельных слов, содержит перевод специальных юридических словосочетаний. В качестве примера можно привести выражение *negocjacje z ogłoszeniem*, которое традиционно переводится как *переговоры с объявлением*, что может приводить к возникновению недоразумений. Правильный перевод в этом случае согласно принципу *interpretatio cessat in claris* – размещение заказов на основе переговоров по предложениям без указания цены. При переводе каждого из таких словосочетаний анализировались первоисточники на польском и русском языках и принималась соответствующая, пусть даже не устоявшаяся на практике, но наиболее близкая правильному значению версия. Кроме того, в результате сравнительного изучения соответствующих нормативно-правовых документов в книге обоснован перевод многих неоднозначно трактуемых понятий таких, как „zamówienia publiczne”, „kuratela”, „arbitraż”, „koncesja” и др.

Конечно же, „Лексикон юридических терминов” не исчерпывает темы взаимодействия языка и права в переводческой практике, однако, содержащиеся в издании фрагменты законоположений и их перевод в значительной мере носят дидактический характер. Материалы в книге подобраны как наиболее часто применяемые либо вызывающие наибольшие трудности при переводе и интерпретации, что способствует освоению стилистики юридических текстов.

Прилагаемый глоссарий является сводом выражений описательного характера, а не прескриптивного, что позволяет использовать его творчески, подбирая словосочетания согласно специфике переводимого текста.

„Лексикон юридических терминов” на русском языке восполняет своеобразную нишу, возникшую в практике польско-русского перевода на границе языковедения и юридических наук.

Книга особенно рекомендуется студентам юридических, экономических и соответствующих филологических факультетов, юрисконсультам, переводчикам, дипломатам, преподавателям русского языка, предпринимателям и всем участникам польско-российских отношений.

Надеюсь, что благодаря этой публикации, работа в области польско-русского юридического дискурса будет для читателя легкой и более плодотворной.

Александр Скобленко

I. Prawo cywilne

Гражданское законодательство

PRAWO CYWILNE

reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi (art. 1 KC).

ГРАЖДАНСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

регулирует гражданско-правовые отношения между физическими и юридическими лицами.

A. CZĘŚĆ OGÓLNA

ОБЩАЯ ЧАСТЬ

1. OSOBA FIZYCZNA

ФИЗИЧЕСКОЕ ЛИЦО

kuratela попечительство, опека

być pod kuratelą, kuratela dla dziecka poczętego быть на попечении, опека над зачатым, но еще не родившимся ребенком

kuratela dla nieznanых uczestników попечительство в пользу неизвестных участников

kuratela dla osoby nieobecnej попечительство в пользу отсутствующего лица

osoba znajdujаca się pod kuratelą лицо, находящееся на попечении

uchylić kuratelę отменить попечительство

ustanowić kuratora w osobie X назначить попечителя в лице X

ustanowić nad kimś kuratelę устанавливать над кем-либо попечительство

kurator попечитель, опекун, попечитель-представитель в судопроизводстве

kurator procesowy попечитель-представитель в судопроизводстве

kurator sądowy судебный куратор

kurator z wyboru опекун по выбору (напр., несовершеннолетнего)

opieka опека, попечительство

być czymś opiekunem быть чьим-либо опекуном

opiekun опекун

wymagać opieki нуждаться в опеке

osoba лицо

osoba fizyczna физическое лицо

osoba owdowiała овдовевший супруг

osoba rozwiedziona разведенный супруг

osoba stanu wolnego лицо, не состоящее в браке

osoba w separacji лицо, находящееся в сепарации

osoba zamężna замужняя женщина

osobowość prawna юридическое лицо

pełnoletni совершеннолетний

być małoletnim быть несовершеннолетним

być pełnoletnim быть совершеннолетним

małoletni, niepełnoletni малолетний, несовершеннолетний

nie być pełnoletnim быть несовершеннолетним

niepełnoletniość несовершеннолетие

pełnoletni domownik совершеннолетний член семьи

pełnoletniość совершеннолетие

stać się pełnoletnim стать совершеннолетним

pobyt пребывание

długość pobytu длительность пребывания

miejsce pobytu место пребывания

podmiot prawa субъект права

podmiotowość prawna правовая субъектность

prawa publiczne общественные права

korzystać z praw publicznych пользоваться общественными правами

ubezwłasnowolnienie признание недееспособным

niezrównoważony umysłowo психически неуравновешенный

postępowanie o ubezwłasnowolnienie судопроизводство о признании недееспособным

ubezwłasnowolniony признанный недееспособным, недееспособный

umysłowo chory психически больной

wniosek o ubezwłasnowolnienie заявление о признании недееспособным

władza rodzicielska родительская власть

sprawować władzę rodzicielską осуществлять родительскую власть

zamieszkanie проживание

miejsce zamieszkania местожительство

przeniesienie miejsca zamieszkania смена местожительства

zamieszkały проживающий

zdolność do czynności prawnych юридическая дееспособность

brak zdolności do czynności prawnych отсутствие юридической дееспособности

DEFINICJE

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

- Każdy człowiek od chwili urodzenia ma **zdolność prawną** (*art. 8 § 1 KC*), czyli jest podmiotem praw i obowiązków.

Каждый человек с момента рождения обладает **правоспособностью**, то есть является субъектом прав и обязанностей.

- Nie mają **zdolności do czynności prawnych** osoby, które nie ukończyły lat trzynastu oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie (*art. 12 KC*).

Правовой дееспособностью не обладают лица, не достигшие тринадцатилетнего возраста, а также лица, признанные полностью недееспособными.

- Termin „**osoba fizyczna**” oznacza każdego człowieka, który może być podmiotem stosunków cywilnoprawnych.

Термин „**физическое лицо**” означает любого человека, который может являться субъектом гражданско-правовых отношений.

- Termin „**zdolność prawna**” oznacza zdolność do występowania w charakterze podmiotu (strony) w stosunkach cywilnoprawnych, tj. możliwość posiadania praw i obowiązków.

Термин „**правоспособность**” означает способность выступать в качестве субъекта (стороны) в гражданско-правовых отношениях, т. е. возможность обладания правами и обязанностями.

- **Zdolność prawna** każdego człowieka zaczyna się w chwili urodzenia, a kończy w chwili śmierci.

Правоспособность каждого человека возникает в момент его рождения и прекращается смертью.

- **Ograniczoną zdolność do czynności prawnych** mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo (*art. 15 KC*).

Ограниченную дееспособность имеют несовершеннолетние, достигшие тринадцатилетнего возраста, а также лица, признанные частично недееспособными.

- **Pełną zdolność do czynności prawnych** nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletniości (*art. 11 KC*).

Полная правовая дееспособность наступает в момент достижения совершеннолетия.

- **Pełnoletnim** jest, kto ukończył lat osiemnaście (*art. 10 § 1 KC*).

Совершеннолетним является лицо, достигшее восемнадцатилетнего возраста.

- **Pełnoletniość** osiąga się w chwili ukończenia osiemnastego roku życia.

Совершеннолетие наступает в момент окончания восемнадцатого года жизни.

■ Для osoby **ubezwłasnowolnionej częściowo** ustanawia się kuratelę (*art. 16 § 2 KC*).

Над лицом, признанным **ограниченно дееспособным**, устанавливается попечительство.

■ **Kuratela** (опека правная) oznacza pieczę nad potrzebującą opieki osobą (np. niepełnoletnim lub umysłowo chorym) i jej majątkiem, w przypadku gdy ta osoba nie jest w stanie samodzielnie prowadzić własnych spraw.

Попечительство (юридическая опека) означает заботу о нуждающемся в опеке лице (напр., несовершеннолетним или психически больным) и его имуществе в случае, если это лицо не в состоянии самостоятельно вести собственные дела.

■ Według ustawodawstwa FR w stosunkach cywilnoprawnych **опекун** jest przedstawicielem podopiecznego, zaś **попечитель** nie jest. Na tym polega odmiennosc ich statusu prawnego, powodujaca pełnienie przez wskazane osoby różnych funkcji. **Опекун** powołany jest w calosci zastapic w zakresie prawnym swojego podopiecznego, a **попечитель** jedynie pomagac podopiecznemu, nadzorowac jego czynnosci, broniec przed nieprzemyslany wydatkiem srodkow albo zapobiec popełnieniu wykroczenia przez małoletniego.

Согласно законодательству РФ в гражданско-правовых отношениях **опекун** является представителем подопечного, а **попечитель** – не является. В этом и заключается отличие их правового статуса, и связано оно с разными функциями указанных лиц. Опекун призван полностью заменить в юридической сфере своего подопечного, а попечитель – лишь помочь подопечному, проконтролировать его действия, защитить гражданина от неразумной траты средств или предотвратить совершение несовершеннолетним правонарушения.

■ Osoba, która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli w skutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem (*art. 13 § 1 KC*).

Лицо, которому исполнилось тринадцать лет, может быть признано полностью недееспособным, если вследствие психической болезни, слабоумия или иного вида психических расстройств, в частности, алкоголизма или наркомании, не в состоянии управлять своим поведением.

■ Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowosc, w której osoba ta przebywa z zamiarem stalego pobytu (*art. 25 KC*).

Местом жительства физического лица является местность, где пребывает это лицо с намерением постоянного проживания.

■ **Domicyl** oznacza miejsce stalego zamieszkania osoby, do którego zamierza ona wrócić, pomimo tymczasowej nieobecności. W prawie oznacza to, że można mieć różne miejsca zamieszkania, ale tylko jeden domicyl.

Домициль означает постоянное местожительство лица, куда данное лицо намеревается вернуться, несмотря на временное отсутствие. В правовом смысле это означает, что можно иметь разные места проживания, но только один домициль.

2. OSOBA PRAWNA

ЮРИДИЧЕСКОЕ ЛИЦО

fundacja фонд

akt założenia fundacji учредительный акт (договор, устав) фонда

fundacja prywatnoprawna частноправовой фонд

fundacja publicznoprawna общественно-правовой фонд

fundacja użyteczności publicznej общественно-полезный фонд

statut fundacji устав фонда

stowarzyszenie, założyć fundację объединение, основать (учредить) фонд

fundusz фонд (целевые денежные средства)

fundusz inwestycyjny инвестиционный фонд

przekazać na fundusz передать в фонд

towarzystwo funduszy inwestycyjnych ассоциация (союз) инвестиционных фондов

organizacja организация

jednostka organizacyjna организационная единица, ~ ое подразделение

organizacja pozarządowa неправительственная организация

organizacja rządowa правительственная организация

osoba prawna юридическое лицо

osoba prawna prawa prywatnego юридическое лицо частного права

osoba prawna prawa publicznego юридическое лицо публичного права

państwowa osoba prawna государственное юридическое лицо

ustanowić osobę prawną устанавливать юридическое лицо

Skarb Państwa Государственная Казна

spółdzielnia кооператив

bank spółdzielczy кооперативный банк

rejestr spółdzielni реестр кооперативов

spółdzielnia budowlana строительный кооператив

spółdzielnia kredytowa кредитный кооператив

spółdzielnia lokatorska жилищный кооператив

spółdzielnia produkcyjna производственный кооператив

spółdzielnia rolnicza земледельческий кооператив

spółdzielnia spożyców потребительский кооператив

spółdzielnia zbytu сбытовой кооператив

udział spółdzielczy кооперативное участие

założyć spółdzielnię основать (создать) кооператив

związek spółdzielni кооперативный союз

zakład publiczny публичное учреждение

DEFINICJE

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

- **Osoba prawna** posiada niezależną osobowość prawną, tj. zdolność do wyrażania woli i skutecznego zaciągania zobowiązań we własnym imieniu, jak również posiada zdolność procesową.

Юридическое лицо имеет независимую юридическую индивидуальность, т.е. способность к выражению воли и эффективному принятию на себя обязательств от собственного имени, а также обладает процессуальной дееспособностью.

- **Osobami prawnymi** są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną (*art. 33 KC*).

Юридическими лицами являются Государственная Казна и организационные подразделения, которые отдельными законоположениями признаны юридическими лицами.

- **Spółdzielnia** jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swych członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą (*art. 1 § 1 PrSpółdz*).

Кооператив является добровольным объединением неограниченного числа лиц с изменяющимся личным составом и изменяющимся паевым фондом, которое в интересах своих членов ведет совместную хозяйственную деятельность.

- **Skarb Państwa** jest w stosunkach cywilnoprawnych podmiotem praw i obowiązków, które dotyczą mienia państwowego nienależącego do innych państwowych osób prawnych (*art. 34 KC*).

Государственная Казна в гражданско-правовых отношениях является субъектом прав и обязанностей, касающихся государственного имущества, которое не принадлежит другим государственным юридическим лицам.

- Według Ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z 1985 r. **spółdzielnia mieszkaniowa** oznacza stowarzyszenie bądź inne товарищество nieprowadzące działalności zarobkowej, założone w celu budowy, remontu lub zarządzania budynkiem mieszkalnym.

В соответствии с Законом о жилищных кооперативах от 1985 г. **жилищный кооператив** означает объединение или иное общество, не ведущее деятельность, направленную на получение прибыли, созданное с целью строительства, ремонта или управления жилым домом.

3. MIENIE

ИМУЩЕСТВО

grunt земля

grunt rolny сельскохозяйственная земля

wchodzić we władanie gruntem вступать во владение землей

władać gruntem владеть землей

władanie gruntem владение землей

nabycie mienia приобретение имущества

doznać uszczerbku majątkowego понести имущественный ущерб

mienie osób trzecich имущество третьих лиц

przestępstwo przeciwko mieniu преступление против имущества

nieruchomość недвижимость**egzekucja z nieruchomości** обратиться взыскание на недвижимость**nieruchomość posiadana na własność bez ograniczeń** недвижимость

во владении без ограничений собственности

nieruchomość rolna сельскохозяйственная недвижимость**nieruchomość służebna** недвижимость, обремененная сервитутным правом**nieruchomość ułamkowa** доля в недвижимости**nieruchomość władająca** главная недвижимость**obciążyć nieruchomość** обременить (обратить взыскание на) недвижимость**tytuł (prawo) do nieruchomości** основание (право) владения недвижимостью**wartość nieruchomości** стоимость недвижимости**wyjawienie nieruchomości** выявление недвижимости**wycena nieruchomości** оценка движимости**zająć nieruchomość** арестовать (обратить взыскание на) недвижимость**zajęcie nieruchomości** арест недвижимости**majątek (mienie)** имущество**majątek całkowity** полное имущество**majątek małżeński** супружеское имущество**majątek nieruchomy** недвижимое имущество**majątek odziedziczony** унаследованное имущество**majątek ruchomy** движимое имущество**majątek spółki** имущество общества (компании)**majątek wspólny** общее (совместное) имущество**nabyć majątek** приобрести имущество**następca majątkowy** преемник имущества**odpowiadać całym swoim majątkiem** отвечать всем своим имуществом**oszacowanie majątku** оценка имущества**podział majątku** раздел имущества**prawo majątkowe** имущественное право**przedmiot majątkowy** предмет имущества**przedstawić sytuację majątkową** представить имущественную ситуацию**przejąć majątek** вступить во владение имуществом**rozporządzać majątkiem** распоряжаться имуществом**sprzedać majątek** продать имущество**szkoda majątkowa** имущественный ущерб**umowa o ograniczeniu lub wyłączeniu ustawowej wspólności majątkowej**

договор об ограничении или неприменении права на общее имущество

wydać majątek передать имущество**wyrządzić komuś szkodę majątkową** нанести кому-либо имущественный ущерб**zająć majątek** арестовать (обратить взыскание на) имущество**zarządzać majątkiem** управлять (ведать) имуществом**rzecz** вещь**dobra materialne** материальные блага**ograniczone prawa rzeczowe** ограниченные вещные права**rzecz niepodlegająca zajęciu** вещь, не подлежащая обращению взыскания**rzeczoznawca majątkowy** имущественный эксперт**rzeczy nieruchome, rzeczy ruchome** недвижимые вещи, движимые вещи**rzecz zajęta** вещь, на которую обращено взыскание**przywłaszczyć sobie bezprawnie cudzą rzecz** незаконно завладеть чужой вещью